Mecanismul de stabilire a prețului pentru emisiile de carbon ca avantaj competitiv pentru exportatorii din Moldova

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

cooperare germană DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Elveția.

Femei angajate comunități incluzive

UNFPA

UN WOMEN

Înțelegerea mecanismelor de stabilire a prețului carbonului în UE

Mecanismele UE de stabilire a prețului pentru emisii de carbon:

1) Sistemul de comercializare a certificatelor de emisii al UE (ETS):
Reglementează emisiile de gaze cu efect de seră (GES) pentru marile industrii, aviație și sectoarele maritime
Se aplică pe teritoriul UE
Moldova trebuie să adopte pe deplin ETS-ul UE la aderare

2) Mecanismul de ajustare la frontieră în funcție de emisiile de carbon (CBAM)
Vizează bunurile importate cu intensitate mare de emisii de carbon care intră în UE
Importatorii din UE de bunuri provenite din țări terțe plătesc un preț pentru emisiile de GES din țara terță, începând cu 2026

Provocări pentru Republica Moldova:

- **-67,3% din exporturile totale /** 2,39 miliarde USD livrate în UE (2024, Eurostat)
- Importurile Moldovei în UE, în 2024, au inclus (Eurostat): aluminiu, ciment, energie electrică pe bază de combustibili fosili, îngrășăminte, fier și oțel
- Sprijinirea industriilor/exportatorilor pentru respectarea cerințelor CBAM
- Reducerea intensității emisiilor de carbon, menținând competitivitatea pe piețele europene
- Îndeplinirea obligațiilor de aderare la UE prin implementarea unui preț intern al carbonului

Mecanismul de Ajustare la Frontieră pentru Emisiile de Carbon (CBAM)

- Emisiile de-a lungul **lanțului valoric** pentru produsele acoperite trebuie contabilizate și raportate.
- Importatorii trebuie să includă emisiile provenite de la furnizori externi în rapoartele lor (de exemplu: clincher în ciment, electricitate în fier).
- Emisiile din afara instalațiilor producătorului reprezintă adesea o parte esențială a cerințelor de raportare.

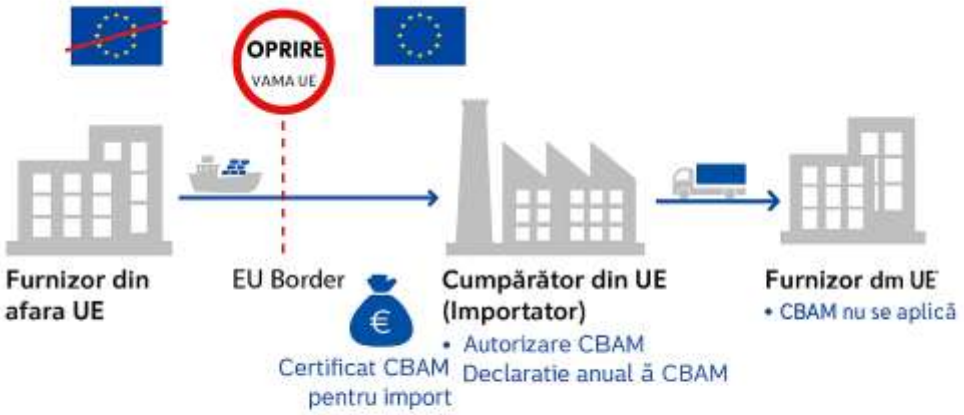

*Inclusiv bunuri provenite din Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția
Sursa: The Conference Board, 2022

Raportarea emisiilor: directe și indirecte

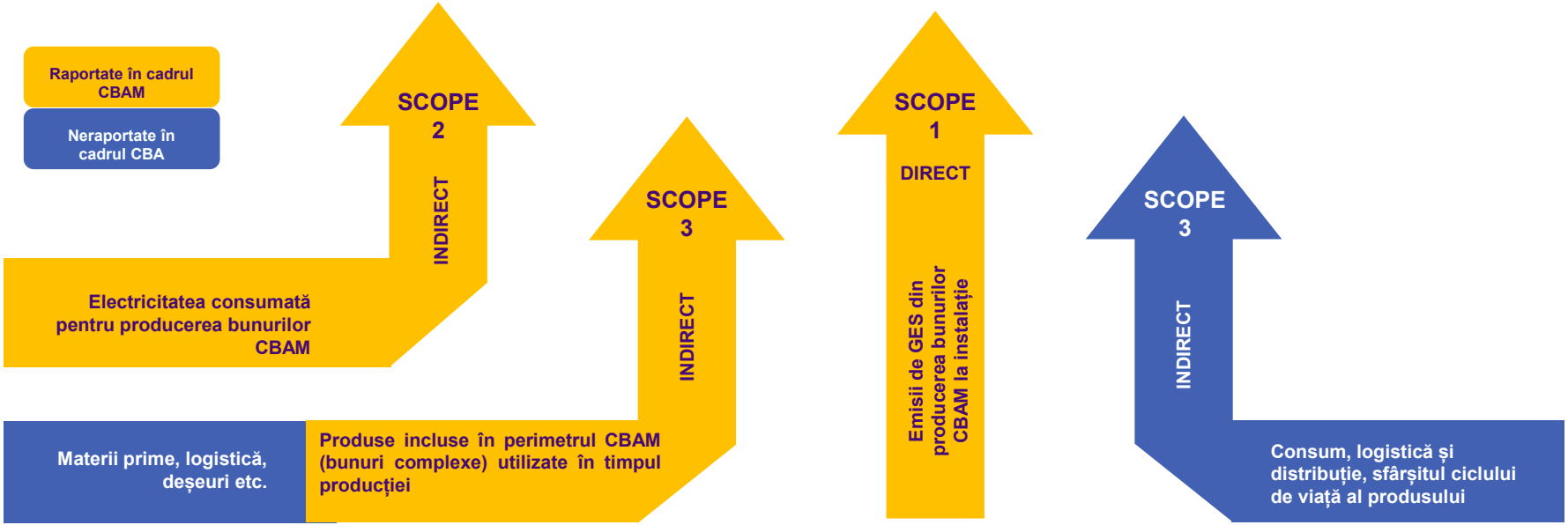

Source: DG TAXUD

Calendarul de implementare a CBAM

Perioada de tranziție:
1 octombrie 2023 – 31 decembrie 2025

- Pentru colectarea datelor necesare

Importatorii trebuie să raporteze emisiile încorporate în bunuri produse

Nu există ajustări financiare (taxe)

- Acoperă doar câteva produse: **fier și oțel, aluminiu, îngrășăminte, substanțe chimice (hidrogen), energie electrică**

Perioada de implementare:
1 ianuarie 2026 – 31 decembrie 2033

- Importatorii vor începe să plătească taxa CBAM
- CBAM va fi extins la noi produse și sectoare
- Alocările gratuite în cadrul ETS al UE vor fi eliminate treptat

Implementare completă: Începând cu 2034

- Începând cu 2034, toate bunurile și materialele importate în UE vor fi taxate în cadrul CBAM.
- Nu vor mai exista alocări gratuite în ETS-ul UE.

Introducerea treptată a plăților CBAM

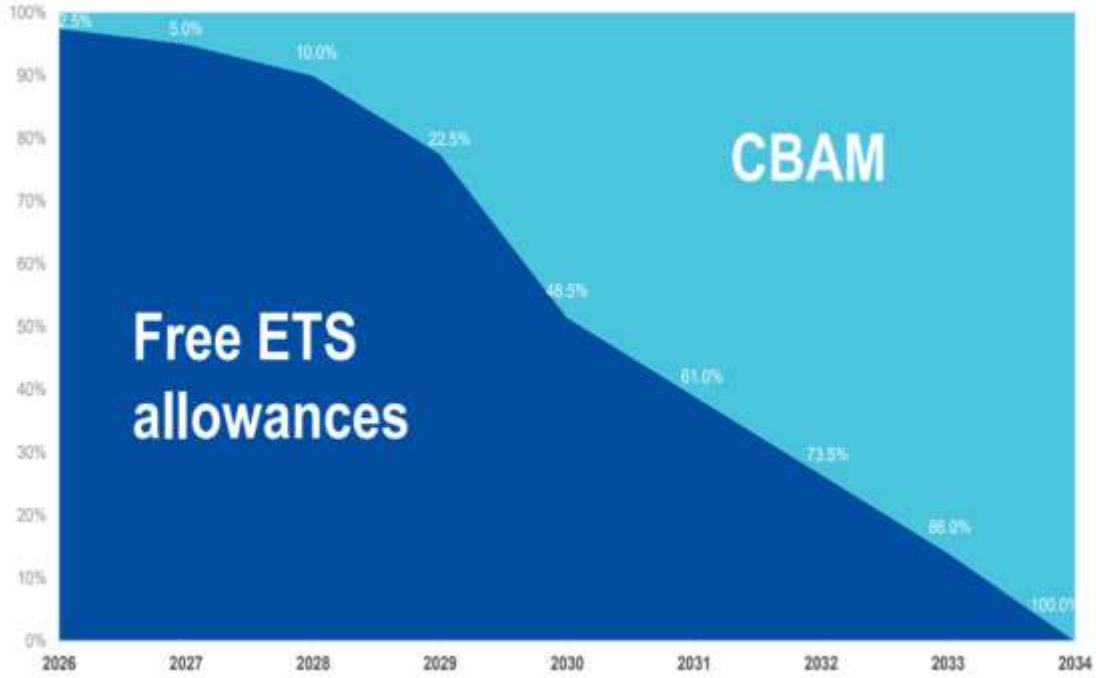

European Commission

Simplificări recente ale CBAM / pachet „Omnibus

Scutire pentru micii importatori:
Introduce un prag anual de 50 de tone pentru bunurile CBAM per importator
Exceptează aproximativ 182.000 de mici importatori (90% dintre importatori, în mare parte IMM-uri), în timp ce acoperă în continuare peste 99% din emisiile aflate în domeniul de aplicare

Reguli simplificate pentru companii:
Ușurează obligațiile de autorizare și raportare pentru ceilalți declaratori CBAM
Simplifică metoda de calcul a emisiilor incorporate

Extinderea viitoare a CBAM:
CBAM va fi extins către alte sectoare ETS și bunuri din aval
O nouă propunere legislativă privind extinderea domeniului de aplicare al CBAM va fi prezentată la începutul anului 2026

Detalii suplimentare:
https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/06/18/carbon-border-adjustment-mechanism-cbam-council-and-parliament-strike-a-deal-on-its-simplification/

Sprijin potențial pentru Moldova pentru conformarea cu CBAM

CBAM – Roluri și Responsabilități

Companii / Exportatori GES
Măsoară emisiile din lanțul valoric
Participă la verificarea GES
Reduc emisiile directe și indirecte

Centrul Național de Acreditare
Reduce costuri pentru rapoarte CBAM prin acreditarea verificatorilor locali

Ministerul Energiei
Derogări import energie (până în 2030)
Actualizează factorul de emisii GES al rețelei electrice

Ministerul Mediului
Politici și instrumente pentru decarbonizare (ex: taxa națională pentru emisiile de carbon)

Implementarea prețului carbonului pentru Moldova

ETS ca parte a aderării la UE:

- Moldova trebuie să implementeze un sistem național de comercializare a certificatelor de emisii bazat pe Directiva ETS a UE – înainte de aderarea la UE
- Conform Legii privind Acțiunea Climatică (Legea nr. 74/2024), un sistem de monitorizare și raportare a emisiilor de GES (MRV) trebuie să fie operațional până în noiembrie 2025 (posibil cu întârziere)
- Pe baza datelor MRV privind emisiile, pot fi implementate ulterior elemente suplimentare ale prețului carbonului – de ex.: valori de referință pentru emisii în anumite sectoare și alocarea certificatelor
- Odată ce un ETS național (sau o taxă pe carbon) este instituit – plățile CBAM pot fi reduse proporțional cu prețul intern al CO_2
- Resursele obținute din stabilirea unui preț intern al carbonului pot fi utilizate pentru decarbonizare, ca mijloc de creștere a competitivității industriilor Moldovei

Implementarea prețului carbonului pentru Moldova

Perioada post-aderare:

- ✓ Odată ce Moldova devine stat membru UE, CBAM se va aplica bunurilor cu intensitate mare de emisii de carbon importate în Moldova

- ✓ Autoritățile naționale ale Moldovei trebuie să își dezvolte capacitățile pentru gestionarea verificării, certificării și monitorizării importurilor către UE

Competențele PNUD în politici climatice

Inițiativa „High Integrity Carbon Markets”:

- Sprijină pregătirea pentru piețele de carbon și mecanismele avansate de stabilire a prețului carbonului
- Access la registre de carbon open-source pentru țările partenere
- Consolidarea capacităților pentru accesarea piețelor internaționale de carbon

Facilitatea „Carbon Payments for Development (CP4D)”:

- Sprijinirea țărilor în dezvoltarea de credite de carbon cu integritate ridicată
- Țări sprijinite: Peru, Senegal, Georgia, Ghana, Vanuatu, Ucraina și Uruguay

Competențele PNUD în politici climatice

Sprijinul PNUD pentru Moldova în domeniul politicilor climatice:

- Sprijin continuu pentru implementarea acquis-ului UE privind energie și climă
- Contribuția Determinată la Nivel Național (NDC) în cadrul Acordului de la Paris
- Planul Național pentru Energie și Climă (NECP) până în 2030
- Legea privind Acțiunea Climatică a Moldovei (74/2024)

**Activitatea PNUD în domeniul acțiunii climatice este posibilă datorită sprijinului generos oferit de Belgia, Danemarca, Uniunea Europeană, Germania, Islanda, Italia, Japonia, Letonia, Luxemburg, Țările de Jos, Norvegia, Portugalia, Regatul Unit, Spania, Suedia, Elveția și alți donatori principali.Portofoliul este susținut, de asemenea, de diverse fonduri verticale, inclusiv Fondul de Adaptare, Fondul Verde pentru Climă (GCF) și Facilitatea Globală de Mediu (GEF).*

Vă mulțumim!

yevgen.groza@undp.org